

Ellex[®]
Valiunas

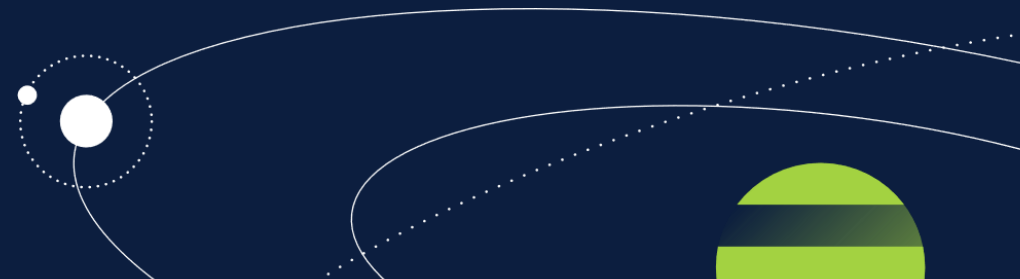
| 30 years

Juridinių asmenų pareiga atskleisti galutinius
naudos gavėjus
Atmintinė

2022 m. birželis

TURINYS

1. Įžanga
2. Kas yra laikomas galutiniu naudos gavėju?
3. Kada teikti informaciją į JANGIS?
4. Kokią informaciją teikti į JANGIS?
5. Sankcijos
6. Rekomendacijos tolimesniems veiksams

ĮŽANGA

Jau trejus metus Lietuvos Respublikoje įsteigti visų teisinių formų juridiniai asmenys (išskyrus tuos, kurių vienintelis dalyvis yra valstybė ar savivaldybė), taip pat kolektyvinio investavimo subjektai turėjo formalią pareigą **rinkti, atnaujinti** ir **saugoti** tikslią informaciją apie savo galutinius naudos gavėjus (angl. *ultimate beneficial owners*) ir ją **pateikti** Juridinių asmenų dalyvių informacinės sistemos (toliau – **JADIS**) tvarkytojui. Iki šiol šios pareigos įgyvendinimą ribojo techninės galimybės ir informacijos apie galutinius naudos gavėjus teikimas JADIS tvarkytojui buvo neįmanomas. Tačiau šiemet juridiniai asmenys turi ne tik pareigą, bet ir būdą ją **įgyvendinti**, kadangi pradėjo veikti naujas JADIS naudos gavėjų posistemis (toliau – **JANGIS**).

Kadangi JANGIS funkcionalumai yra realizuojami atskirais etapais, šiandien į JANGIS duomenis apie galutinius naudos gavėjus gali teikti visi juridiniai asmenys, išskyrus investicinius fondus ir investicines bendroves, taip pat juridinius asmenis, kurių nuosavybės/valdymo struktūroje (bet kurioje grandyje) yra fondai. Pastariesiems tokia techninė galimybė atsiras tik trečiajame JANGIS veiklos pradžios etape, kaip planuojama, liepos – rugpjūčio mėn.

KAS YRA LAIKOMAS GALUTINIU NAUDOS GAVĖJU?

I. **Juridiniame asmenyje** galutiniu naudos gavėju laikomi:

A. Fiziniai asmenys, kurie:

1. tiesiogiai turi daugiau negu 25 % akcijų ar nuosavybės dalį juridiniame asmenyje, t. y. tiesioginiai savininkai;
2. kontroliuoja juridinį asmenį per vieną ar kelis kitus juridinius asmenis, kuris(-ie) turi daugiau negu 25 % akcijų ar nuosavybės dalį juridiniame asmenyje, t. y. netiesioginiai savininkai;
3. kontroliuoja juridinį asmenį kitais būdais.

Bendrai, „kontrolė“ pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą Nr. 2013/34/ES gali būti suprantama kaip atvejai, kai fizinis asmuo:

1. turi daugumą juridinio asmens balsavimo teisių;
2. turi teisę skirti arba atleisti daugumą juridinio asmens administracinio, valdymo ar priežiūros organo narių ir kartu yra to juridinio asmens akcininkas;
3. turi teisę juridiniam asmeniui, kurio akcininkas ar dalyvis jis yra, daryti lemiamą įtaką pagal su tuo juridiniu asmeniu sudarytą sutartį arba pagal steigimo sutarties ar įstatų nuostatas.

KAS YRA LAIKOMAS GALUTINIU NAUDOS GAVĖJU?

- B. Vyresnysis vadovas – aukščiausio lygio darbuotojas (angl. *senior management*), turintis pakankamai galių daryti sprendimus viso juridinio asmens mastu, jeigu, išnaudojus visas tapatybės nustatymo priemones, galutinio naudos gavėjo (fizinio asmens) nustatyti nepavyksta arba jeigu kyla abejonių, kad nustatytas asmuo tikrai yra galutinis naudos gavėjas.

Pastebime, jog Lietuvoje įsteigtos akcinės bendrovės, kurių akcijomis prekiaujama reguliuojamoje rinkoje, kurioje taikomi Europos Sąjungos teisės aktus atitinkantys reikalavimai atskleisti informaciją apie savo veiklą arba lygiaverčiai tarptautiniai standartai, į JANGIS teikia reguliuojamos rinkos, kurioje prekiaujama akcinės bendrovės akcijomis, pavadinimą ir duomenis apie vyresnįjį vadovą.

Svarbu! *Kalbama apie vyresnįjį vadovą to juridinio asmens, apie kurio galutinius naudos gavėjus informacija teikiama į JANGIS. Tačiau, jeigu minėtas funkcijas pagal vadovo pavedimą dėl juridinio asmens faktiškai atlieka kitoje grupės įmonėje dirbantis darbuotojas, vyresniuoju vadovu gali būti laikomas jis.*

KAS YRA LAIKOMAS GALUTINIU NAUDOS GAVĖJU?

II. Patikos struktūroje galutiniu naudos gavėju laikomi visi toliau nurodyti asmenys:

- A. patikėtojas;
- B. patikėtinis;
- C. saugotojas, jeigu esama;
- D. fizinis asmuo, gaunantis naudą iš juridinio asmens ar juridinio asmens statuso neturinčio subjekto arba, jeigu šis asmuo dar nežinomas, asmenų, kurių interesams atstovauti tas juridinis asmuo ar juridinio asmens statuso neturintis subjektas yra įsteigti arba kurių interesams jie šiuo metu atstovauja, grupė;
- E. kitas fizinis asmuo, faktiškai kontroliuojantis patikos struktūrą, turima tiesiogine arba netiesiogine nuosavybe arba kitomis priemonėmis.

III. Administruojančiame ir lėšas skirstančiame juridiniame asmenyje, į patiką panašios formos subjekte – galutiniu naudos gavėju laikytinas fizinis asmuo, einantis patikos atveju nurodytoms pareigoms lygiavertės pareigas. Minėti reikalavimai turėtų būti taikomi ir kolektyvinio investavimo subjektams.

Kadangi galutinių naudos gavėjų nustatymo procesas gali tapti ilgu ir sudėtingu, parengėme [vizualią instrukciją](#), kuri padės lengviau nustatyti Jūsų galutinius naudos gavėjus.

KADA TEIKTI INFORMACIJĄ JANGIS?

Formalaus pereinamojo termino, iki kada juridiniai asmenys privalo pateikti duomenis į JANGIS pirmąjį kartą, nėra (t. y. teisės aktai šiuo metu numato tik tai, kad duomenys po pirmojo pateikimo turės būti atnaujinami kiekvieną kartą ne vėliau kaip per 10 dienų nuo jų pasikeitimo).

Tačiau, atsižvelgiant į tai, jog juridiniai asmenys pareigą kaupti duomenis apie galutinius naudos gavėjus turi nuo pat 2019 m., **duomenų pateikimu į JANGIS reikėtų pasirūpinti nedelsiant.**

Be to, šių metų rugpjūčio 1 d. įsigalioja Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo pakeitimai, įpareigojantys kredito įstaigas ir kitus vadinamuosius įpareigotuosius subjektus (auditorius, antstolius, notarus, buhalterines paslaugas teikiančias įmones, nekilnojamojo turto brokerius ir kitus), prieš pradėdant dalykinius santykius patikrinti savo kliento (juridinio asmens) duomenis apie naudos gavėjus oficialiame šaltinyje, t. y. JANGIS. Atitinkamai juridiniai asmenys, kurie nepateikė JANGIS informacijos apie galutinius naudos gavėjus, nuo rugpjūčio 1 d. gali susidurti su sunkumais prisijungiant prie savo banko sąskaitų. Pažymėtina, kad šiuo metu pradėta keletas iniciatyvų, kuriomis prašoma nustatyti pereinamąjį laikotarpį šiai bankų prievolei įgyvendinti.

KOKIĄ INFORMACIJĄ TEIKTI Į JANGIS?

Privaloma **rinkti, atnaujinti, saugoti** ir **pateikti** į JANGIS šią informaciją apie galutinius naudos gavėjus:

- A. vardą;
- B. pavardę;
- C. gimimo datą;
- D. asmens kodą;
- E. valstybę, išdavusią asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą;
- F. gyvenamąją vietą;
- G. turimas nuosavybės teises¹ ir apimtį² arba kitokios kontrolės teises.

Netiesioginio galutinio naudos gavėjo atveju, kai juridinis asmuo yra kontroliuojamas per vieną ar daugiau kitų juridinių asmenų, JANGIS turės būti nurodomi kiekvieno tokio juridinio asmens duomenys. Tai yra juridinio asmens: (i) pavadinimas, (ii) kodas, (iii) teisinė forma, (iv) buveinė, (v) turimų nuosavybės teisių apimtis; jei tai užsienio valstybės juridinis asmuo, papildomai nurodoma (vi) valstybės, kurioje įregistruotas juridinis asmuo, pavadinimas, (vii) registro, kuriame juridinis asmuo registruotas, pavadinimas, (viii) įregistravimo data.

Kai juridinio asmens nuosavybės struktūroje yra užsienio fizinių arba juridinių asmenų, teikiamos informacijos apimtys dar išsiplečia. Pavyzdžiui, tuo atveju, jeigu galutinis naudos gavėjas yra užsienio fizinis asmuo, į JANGIS turi būti pateikta jo tapatybę patvirtinančio dokumento kopija. O teikiant duomenis apie užsienio juridinius asmenis turės būti pateikti legalizuoti bei į lietuvių kalbą išversti išrašai apie šiuos juridinius asmenis iš atitinkamų užsienio valstybių registru.

¹ Akcijų skaičių procentais, balsavimo teisių skaičių procentais.

² Valdybos pirmininkas, valdybos narys, vadovas, vyresnysis vadovas, kitos pareigos, perleistų balsavimo teisių skaičius procentais.

SANKCIJOS

Už šių reikalavimų nesilaikymą gali kilti **administracinė atsakomybė** bei būti skiriamos **baudos** (atsakingiems asmenims 500–1 800 EUR, už pakartotinį pažeidimą – 1 500–5 200 EUR, juridinių asmenų vadovams – 2 000–3 500 EUR, už pakartotinį pažeidimą – 3 500–5 800 EUR).

Taip pat juridiniams asmenims **gali kilti ir kitų nepatogumų, nesusijusių su pinigėmis sankcijomis**. Pavyzdžiui, juridiniams asmenims kyla rizika būti vieniems metams įrašytiems į viešai skelbiamą nepatikimų mokesčių mokėtojų sąrašą, o tai gali tapti pagrindu pašalinti tiekėją iš viešojo pirkimo procedūros. Tokia sankcija numatyta Mokesčių administravimo įstatyme, jeigu juridinio asmens vadovui ar kitam atsakingam asmeniui paskirta 1 500 EUR ar didesnė bauda už aptartų reikalavimų nesilaikymą ir (ar) jam buvo paskirta bauda už tokį administracinį nusižengimą, padarytą pakartotinai.

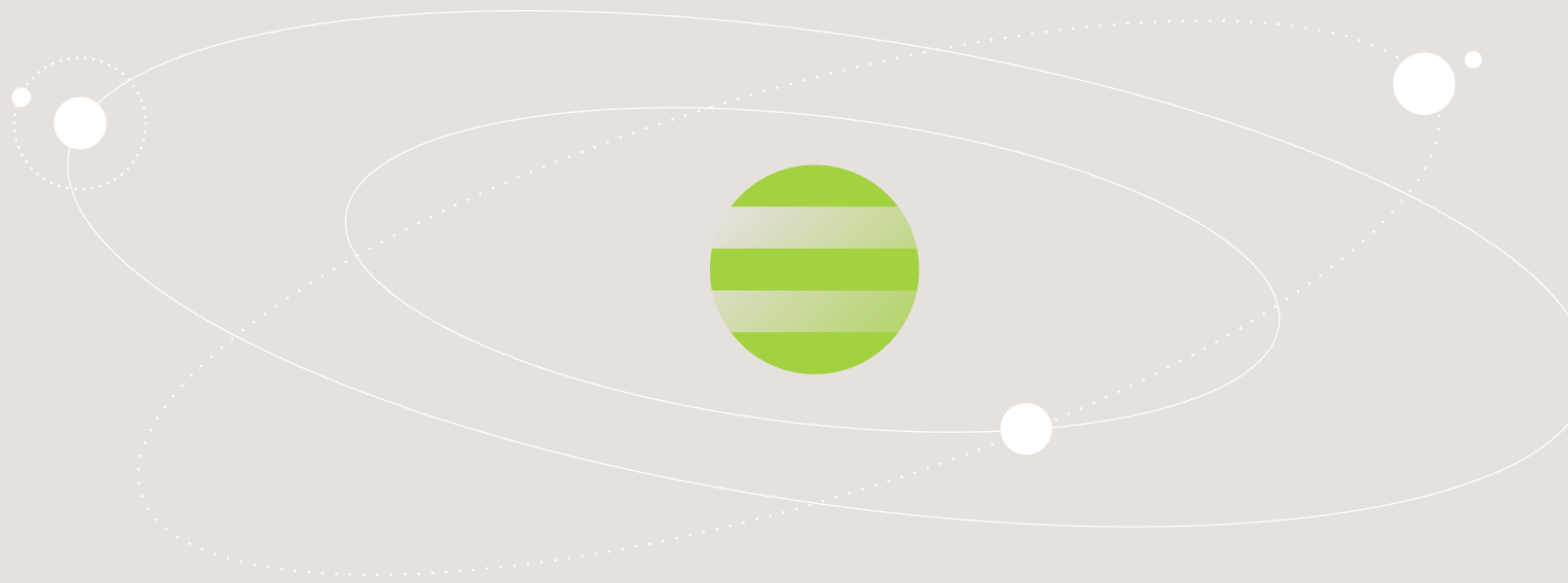
JANGIS pradėjus veikti visa apimtimi, tinkamai sutvarkyti JANGIS duomenys, tikėtina, bus ypač svarbūs juridiniams asmenims palaikant dalykinius santykius su bankais, kredito įstaigomis ar kitais finansų rinkos dalyviais. Pavyzdžiui, JANGIS posistemio išrašų pateikimas gali tapti būtina sąlyga kliento pažinimo (KYC) procese siekiant atidaryti banko sąskaitą juridinio asmens vardu ir ja naudotis. O norint atlikti tam tikrus notarinius veiksmus (pavyzdžiui, patvirtinti bendrovės akcijų pirkimo-pardavimo sutartį), notaras prieš notarinį dokumentų tvirtinimą gali paprašyti juridinių asmenų atnaujinti JANGIS sistemos duomenis, jeigu tai nėra padaryta.

REKOMENDACIJOS TOLIMESNIEMS VEIKSMAMS

Siekiant tinkamai identifikuoti juridinio asmens naudos gavėjus, rekomenduojame pasirengimą duomenų teikimui į JANGIS pradėti nuo šių veiksmų:

1. išsigryninti ir pasirengti juridinio asmens (jo grupės) nuosavybės/valdymo struktūros schemą iki galutinių naudos gavėjų (fizinių asmenų);
2. surinkti informaciją, kuri buvo teikiama juridinio asmens (jo grupės) vardu galutinių naudos gavėjų registrams užsienio jurisdikcijose;
3. surinkti informaciją apie juridinio asmens galutinius naudos gavėjus, kuri buvo pateikta bankams, finansų ir kredito institucijoms „Pažink savo klientą“ (angl. *know your customer*) proceso ir UBO nustatymo tikslais.

Turint šią informaciją bus galima identifikuoti galutinius naudos gavėjus ir pasiruošti struktūrą, kuri turės būti pateikta JANGIS, bei nustatyti į JANGIS teiktiną informaciją ir dokumentus.

Jeigu iškiltų klausimų ar prireiktų pagalbos galutinių naudos gavėjų nustatymo, duomenų surinkimo arba informacijos teikimo į JANGIS procesuose, nedvejodami kreipkitės į mus el. paštu jangis@ellex.legal, – Ellex komanda mielai padės išspręsti visus su JANGIS susijusius klausimus.

Ieva Krivickaitė
Asocijuotoji teisininkė

T: +370 5 2665972

M: +370 633 43623

E: ieva.krivickaite@ellex.legal

Aušra Abraitytė
Teisininkė

T: +370 52681814

M: +370 65343252

E: ausra.abraityte@ellex.legal

Ovidijus Girdauskas
Jaunesnysis teisininkas

T: +370 52665980

M: +370 61236209

E: ovidijus.girdauskas@ellex.legal